

ohranilo in dandanašnji se prav čversto obnaša. Bog živi toraj Mariborce! Na našem Gorenškem mislimo, da je vse uneto za našo reč. Saj so nam ravno Gorenke rodile skoraj vse pervake sedanje literature naše; Gorenci imajo Savo in Savico, oni imajo Veršac, Triglav in bleško podobo raja. Vse to jim ljubezen do domovine navdaja, kako bi toraj ohladneli? Kar Pivko in drugi notranji svet zadene, pokazala nam je lepa zahvalnica, ktera se je s podpisi napolnjena iz Bistrice dr. Toman-u poslala. Kako čversti rodoljubi da so tam, pokazali nam so posebno Razderčani o shodu na jezeru. Samo na Štajarskem se ljudje, kakor slišimo in beremo, še celó malo zavejo. Slovenci! kadaj bomo naprej prišli, če bomo takošni — biba leze? Ako se ne upamo za svojo pravico potegniti, še nismo tudi vredni, da bi jo zadobili. „Volenti non fit injuria.“ Na našem Dolenskem se menda tudi malo bolje godí, kakor po Štajerju. Po Novem mestu vlada še zmirom nekaj ptuj veter, v Metliki ravno tako. Vse drugače je pa v našem Černomlju. Naši mestjani spoznajo, da se z jezikom narodnim tudi narod sam zatira; prepričani so, da samo svoboda in ravnopravnost narodna naš in celo cesarstvo pogina rešiti zamore, prepričani, da je samo na narodni podlagi poslopje prihodnje sreče in blagostanja sozidati mogoče; zato so oni Slovenci z dušo in telesom. Če se znajde med njimi še zmirom en možicelj, kteremu je trehuh domovina, pustimo mu veselje; kar on odgovori, veter odnese. Ko vam že Černomljane hvalim, bi vam rad pohvalil tudi uradnike naše, al za Boga ne morem prav. Ena cvetlica ne naredi še spomladi. Bog večni vedi, kaj ti gospodje mislijo. Na Dunaji nam vlada ravnopravnost za vse narode po celem cesarstvu razgláša in nam obeča lepšo bodočnost; sedanji gospod državni minister je rekel pri nastopu svoje službe, da si bo vlada prizadevala, ljubezen in zaupanje vseh narodov pridobiti, zato jim bo narodno razvitje podperala ne pa zavirala, in ti naši gospodje še vedno tako postopajo, ko da bi živeli v sredi med terdimi Nemci; slovenščina jim je še zmirom soperna, da nikdar tega, nemščine edinozveličavne se pa vedno derže ko smole!

Iz Ljubljane. 8. dan t. m. je imelo pravoznansko društvo svojo drugo sejo, ktere se je udeležilo 26 družbenikov. Gosp. podpredsednik žl. Strahl je naznanil zboru, da je c. k. deželni poglavar gospod dr. Ulepič blagovoljno sprejel predsedništvo pravoznanske družbe, ki šteje dosihmal 89 udov, med kterimi je 31 utemeljiteljev, ki so vložili v matico družbeno 890 gld., verh te znašajo letni doneski dosedanjih udov 480 gold. Ko je prvi tajnik gosp. dr. Etbin Costa v kratkem življenjopisu poslavil 25. okt. t. l. v Berlinu umerlega velikana pravoslovja gosp. Fr. K. žl. Savigni-a in je vès zbor slovesno svoje spoštovanje do rajnega naznanje dalo, so se začeli pomenki o izdavanji društvenega časnika in sklenjeno je bilo po predlogu tajnikovem, naj se nemudoma začne v Bambergovi tiskarnici v 400 iztisih tiskati časnik, v kterega se bota vzela po gosp. predsedniku žl. Strahl-u naznanjeni prenotacijni in od treh inštancij razsojeni primerljaj in pa od gosp. tajnika dr. Eth. Costa-ta izdelani sostavek o kmečkem dednem nasledstvu in razkosovanji zemljiš na Kranjskem. Pri tej priliki je bilo pravilno izrečeno, da zbor določuje le edino to: ali se vzame ta ali uni sostavek v časnik ali ne; v prenarejanje predloženega sostavka se nima spuščati. Ko je bila kmetijski družbi zahvala izrečena, da je prepustila društvu dve sobi za nje čitavnico in je bilo predsedništvu 500 gold. dovoljeno za njeno pohišje in druge potrebe, je bilo še sklenjeno, naj predsedništvo udinja društvenega varha z 120 gold. in pa služabnika z 60 ali 70 gold. letne plače.

— V petek (15. nov.) zvečer po osmih se je začela huda ura v Ljubljani, ki je terpela blizo do polnoči, da take letos celo poletje ne pomnimo. Lilo je, toča je šla, bliskalo in treskalo, da je bilo strah. Dvakrat je trešilo, enkrat v Medjatovo hišo poleg železnice in je ondi tri vojaške konje

vbilo, v štali zidan steber razrušilo in vojaka poškodovalo, v kleti blizo štale pa hlapca omamilo, — drugikrat pa je trešilo v bolnišnico, toda tu se strela bolnikov ni dotaknila, ampak le sèm ter tjà je strop in stene enmalo poškodovala. Dve reči ste pri tej uimi pomina vredne: ena, da v omenjeni štali je vbila strela dva konja, ki sta skupaj stala, potem pa, preskočivši 4 konje, kterim ni nič žalega storila, je vbila še enega; druga pa, da na bolnišnici je strelovod (magnet), pa strela ni marala za-nj ali pa on ne za njo.

— Poslednji list „Slov. Glasnika“ nam donaša veselo novico, da bo v Ljubljani „Slovenski Zabavnik“ kmali zagledal beli dan spod gosp. Milic-ovega tiska. Kdo ga bo izdajal in vredoval, ni povedano, al po takem bomo tudi to kmali zvedili.

— Ko so „Novice“ unidan razglasile svoj in vseh Slovincov program, smo radovedni pričakovali, kakošno bojo proti njemu skovali znani protivniki naši iz trojedinega svojega berloga „Triesterčnega“, „Tagespoštnega“ in „Prešnega“, ker sedaj je spet nastopila dobra žetev za te kosce: In kmali se je res „Tagespoštar“ oglasil ter rekel, da „ta program je le — hinavstvo.“ Pač bi nas moglo le sram biti, da bi se branili zoper take vrage. „Nas Slovincov ni toliko sila veliko — pravi z ozirom na Novični program poslednji „Slov. Prijatelj“ — pa to nas dela močne in imenitne, da gledamo vsi na en cilj in konec in da delamo vsi v lepi ljubezni in zastopnosti. Berite „Novice“, „Zgodnjo Danico“, „Slov. Glasnika“, „Šolsk. Tovarša“ ali „Slov. Prijatla“ (in mi postavimo še „Stimmen aus Innerösterreich“), po vseh živí ena in ista misel, vsi merijo na eno in isto stran. Program „Novic“ je tudi naš program, je tudi program vseh Slovincov.“ Tako piše celovski slovenski list. V obličji take kompakte edinosti in gledé na djanja preteklega časa in današnjega in na govore Toman-ove v deželnem zboru ljubljanskem in v državnem dunajskem, moramo omenjenemu pisunu v „Tagespošti“, ki resnico v laž prevrača, naravnost v obraz reči: „Wie der Schelm ist, so denkt er von Anderen.“

— Slovenski katekizem za realko, predložen po gosp. katehetu Lesarju, se tiska sedaj v Blaznikovi tiskarnici.

— Marljivi ud naše kmetijske družbe ljublj. gospod Matevž Finc, mestni zdravnik, je poslal te dni vredništvu „Novic“ 3 répe iz njive, ki jo ima ljubljanski mesar gosp. Janez Porenta na mahú (morastu). Ena vaga 6 funtov in 4 lote, druga 5 funtov in 12 lotov, tretja 4 funte in 8 lotov, — vse tri skupaj 15 funtov in 2 lota. Zraven tega so lepe in bele kakor najlepša loška repa. Da se tako debela in še debelejša repa tudi drugod nahaja, dobro vemo; al pomina vredno je to, da skor vsa repa na tej njivi je bila tako debela. Ako pomislimo, kakošna neznana suša je bila letos, in pogledamo te debelke, moramo pač reči: Hvala Bogu! da imamo mah, ki nam daje tolike pridelke, in da zavoljo tolikega živeža, ki ga dobivamo iz mahú, naj nikar ne mermramo preveč, ako nas dim njegov včasih nadležje. Koliko dražje bi živeli in si tudi kurili v Ljubljani, ako bi mahú ne bilo, ki je že in bode še bolj naš mali Banat.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. (Iz državne zbornice). Po dolgem posvetovanju o združbah obertnikov in rokodelcov, kakor jih nova obertnijska postava predpisuje, je večina zbornice poslancov sklenila tako-le: Vsi tisti predpisi naj se prekličejo, ki vele vajo obertnikom in rokodelcom, da se morajo hotè ali nehotè združiti v društva; sicer pa naj jim je na prosto voljo dano se združiti, če sami hočejo, za obertnijske in milodarne namene. — Na versto sta potem prišla Tašekov predlog, naj se postava osnuje za neodstavljivost sodnikov v cesarskih sodnijah; minister Schmerling misli, naj se to odloži do skupnega

posvetovanja sodniškega zakonodavstva in skupne uredbe sodnij; zbornica pa skor enoglasno sklene, Tašekov predlog posebnemu odseku v posvet izročiti. — Zoper Mühlfeldov predlog za osnovo postave, po kateri naj se ustanovijo porote (porotne sodbe), ugovarja gosp. derž. minister to, da se morajo popred deželni zbori zaslišati; al zbornica je spet enoglasno sklenila, naj se Mühlfeldov predlog izroči posebnemu odseku v posvet. — Gospod minister Schmerling je zbornici poslancov bral odgovor cesarjev na adresu hervaško-slavonskega deželnega zbora. Zbornica je molče sprejela to sporočilo; — v zbornici gosposki pa je, ko je gosp. minister Lasser prebral ono pismo, grof Hartig povzel besedo in omenivši velikih zaslug Hervatov za Avstrijo, je med drugim rekel, „da le prazen strah je tega kriv, ako se Avstrii vedno zvesti narod sedaj upira edinstvu; odgovor cesarjev je sicer ves resnega, pa vendar tudi milega duha.“ Predsednik zbornice potem predloži zboru, naj zakliče „Slavo milostnemu vladarju vseskozi zvestega hervaško-slavonskega naroda!“ Zbornica ponavlja trikrat ta slavoklic. — Osnovo občinske (srenjske) postave, ki jo je zbornica poslancov izdelala, je zbornica gosposka le malo preuredila in te preuredbe zbornici poslancov v posvetovanje poslala.

— Govori se, da bo gosp. minister pravosodja Prato-bevera vendar le odstopil in da na njegovo mesto pride g. dr. Burger, sedaj deželni poglavar teržaški.

— Dunajski časniki, ki se štejejo med tiste, kateri iz gotovih virov zvejo marsikaj, kar se godi v ministerstvu, govorijo te dni od neke nesloge med državnim in pa med dnarstvenim ministrom, ktera izvira iz navskriž misli zastran davkov, ki jih je vlada sama brez zaslišanja državnega zbora za prihodnje leto razpisala; državni minister, pravijo, hoče ta razpis državnemu zboru v poterjenje predložiti, minister dnarstva pa ta državni troškovnik zboru v pre-tres izročiti. V vsem tem pa je veliko veliko pomisliti, ker od ene strani bi se moral sedaj ožji zbor pooblastiti za celega, od druge strani pa se ne vé, ali ne bi zbor to in uno premenil.

Doljna Avstrija. Da bi se iz šopronske županije ogerske, ki je soseda doljne Avstrije, ne zanesla goveja kuga, so na cestah, ki peljejo iz Ogerskega v Avstrijo, postavljene vojaške patrole. Na marski meji pa čujejo doljno-avstrijske soseske (občine) same, da se iz Mušave ne pritepe kuga.

Hervaško. Iz Zagreba 14. nov. Deželnega zbora ni več. 11. dan t. m., v 103. seji njegovi, je ban besedo povzel in zboru naznanil odgovor kraljevi na adresu našega zbora. Odgovor, v prijazni besedi pisan, historičnim in državopravnim terjatvam deželnega zbora protistavlja politično potrebo in edinstvo avstrijskega cesarstva, potrebuje zborovi sklep o razmerah trojedne kraljevine proti Ogrom, premembo začasnega dvornega dikasterija v stanovitno dvorno kancelijo in napravo posebne deželne nadsodnije, — sklepa zastran vojaške granice in edine rabe hervaškega jezika pa ne potrebuje, Dalmacija se bo zavoljo zedinjenja s Hervatijo in Slavonijo vnovič v dogovor pozvala, berž ko bo razmera Hervatije in Slavonije proti skupni državi dogotovljena, itd. Ker pa deželni zbor zagrebški že 7 mescov terpi, bode za zdaj razpuščen in obeta se kmali sklic novega zbora. — Ko je ban prebral kraljevo pismo, je ukazal kot pooblastenec cesarjev zapisnik te poslednje seje berž napraviti in podpisati. Ko je bilo to storjeno, je sklenil zbor in poslancom vošil srečno pot na njih dom. „I zastupnici razidju se mirno — piše „Pozor“ — stišču si na razstanku bratinske ruke.“

Sporočilo kraljevo je osupnilo deželo, čeravno potrebuje nekatere zahteve zborove. „Pozor“ pravi: „Da bi mogoče bilo, da se zravna opreka med sklepi vladinimi in zboro-

vimi, bi trebalo, da se na obeh straneh dogodi znamenita premena, ktera bi pa na strani vladni morala mnogo več biti kot na zborovi. Mi smo pripravljeni za porazumljenje po latinskem pregovoru: „veniam damus petimusque vicissim“, — to se pravi po naše: mi bomo odpeli kar smo prenapeli (da ne bo dvalizma ali trializma), pa tudi od vlade zahtevamo, da ona odstopi od centralizma, ki ga ne potrebuje edinstvo Avstrije.

Ogersko. Iz Pešta 15. nov. Mestna gosposka se je danes v Budo podala, deželnemu poglavavarju naznanje dati, da se odpove svojemu opravilstvu. Deželni poglavar pa ji je rekel, da mora ostati v svoji službi. — Po celi deželi kraljuje mir. — Vojaški glavar grof Coronini je ukaz razposlal vsem vojakom, naj se varujejo vsega, kar bi utegnilo zdražiti ljudstvo. — Mnogo prejšnjih urednikov je spet na Oggersko poklicanih, da prevzamejo ces. službe.

Francozko. Iz Prage. Nekaj, česar svet ni pričakoval, se je zgodilo 14. dan t. m. pri nas. Novica, da je cesar izvolil Foulda za ministra dnarstva, nosi sedaj zvonec po celi deželi. Fould, iskreni prijatelj Napoleonu, je pisal pismo cesarju, v katerem mu dokazuje živo potrebo, da iz vok dá samooblastno gospodarstvo z dnarstvom državnim. Državni zbor je sicer določeval dohodke in stroške državne; al cesar si je prideržal oblast, da je sam po svoji volji ravnal z državnim premoženjem. To ne more več tako biti — pravi Fould v omenjenem pismu — državni zbor mora dnarstvo z vlado vred v rokah imeti, da so vsi stroški in dohodki očitni pred celim svetom in se nič na drugi poti ne godi; državni zbor ne sme skop biti z dnarjem, ki je državi potreben; al on mora za vse vediti. Fould je nasvetoval na drobno vse, kako naj se gospodari vprihodnje, — cesar je poterdil njegove nasvete in si Fould-a izvolil za ministra denarstva.

Angleško. Na več krajih Irskega se bojijo lakote (glada), ker je krompir — tamošni poglaviti živež — letos še huje gnijl kakor leta 1846, ko je bila krompirjeva bolezen najhuja.

Turško. Novice v „Agramerici“ potrebujejo nesrečo Omer-pašove armade v bojih preteklega mesca pri Pivi, Gackovem, Dugi in Popovem. — Omer paša je po dr. Pan-krazi-u poslal pismo do kneza črnogorskega. — O poznejih bojih se še nič gotovega ne vé.

Oznanilo in povabilo.

Narodna čitavnica, ki ima stanovanje v svojih lastnih dvoranah „pri Slonu“ (Hôtel Elephant) v 1. nadstropji, se bo odperla v četrtek, 21. dne tega mesca, za branje časnikov itd.

V nedeljo, 24. dne tega mesca zvečer pa bo prva „beseda“, ki se začne ob 7. uri.

Vsi gospodje družbeniki, ki so sami za se ali z rodovino svojo vpisani, so prijazno povabljeni k tej začetni „besedi“. Vstopnico za to veselico dobijo ob plačanju svojega doneska za prvo četrtno leta in pa vpisnine pri gosp. dnarničarju J. Veču, tergovcu za vodo blizu špitalskega mosta.

Odbor narodne čitavnice v Ljubljani 17. nov. 1861.

Listnica vredništva. Gosp. V. Z. v Luž: Ono mesto je bilo že oddano, ko smo pismo prejeli zavoljo Vorm. — Gosp. M. M. v K: Nismo prejeli. — Gosp. Jan. Zu. v Kr: Že davnej nam za natis poslane reči pridejo v prihodnjem listu gotovo na versto.

 Današnjemu listu je priložena 19. pōla „Povestnice“.

Kursi na Dunaji 19. novembra.

5 % metaliki 67 fl. 70 kr.	Ažijo srebra 37 fl. 50 kr.
Narodno posojilo 81 fl. 45 kr.	Cekini 6 fl. 57 kr.